

ΑΠ' ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Η ΣΥΖΥΓΙΚΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΪ

(Απ' τὸ ἐκδοθέν τελευταίως πελοικρετο βιβλίον τῆς κόρης τοῦ φιλοσόφου, Σάσας Τολστόι)

ΠΩΣ κάθε ἄνθρωπος σ' αὐτὸν τὸν κόσμο, εἶται καὶ ὁ Λέων Τολστόι, ὁ μέγας Ρώσος φιλόσοφος καὶ συγγραφεύς, εἶχε καὶ αὐτὸς τὸ οἰκογενειακὸ δράμα τῆς ζωῆς του. Καὶ τὸ δράμα τὸ αὐτὸ ἦταν ἡ διάστασις του μετὰ τὴν σύζυγόν του, τὴν κόμισσα Σόνια, ποῦ ἀπὸ τὸν ἕκανε νὰ ζῆσιν μαρτυρικὰ τὸ δεύτερον ἡμίσιον τῆς ζωῆς του, τὸν ἀνάγκασεν στὰ τελευταῖα τοῦ βίου του, λίγες μέρες πρὸ τοῦ θανάτου του, νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ καὶ νὰ φύγῃ μακριὰ τῆς, ἂν καὶ εἶχε ἀποκτήσει μαζί τῆς δεκά τρεῖς παιδιά!...

Τὸ δράμα αὐτὸ τῆς ζωῆς τοῦ Τολστόι, περιγράφει σ' ἓνα βιβλίου ποῦ ἐξέδωκε τελευταίως, μετὰ τὸν τίτλον «Ἡ Τραγωδία τοῦ Τολστόι», ἡ κόρη του Σάσα (Αλεξάνδρα), ἡ ὁποία ἦταν κοντὰ στὸν πατέρα τῆς, ὅταν πέθανε ὁ μέγας φιλόσοφος, καὶ ἡ ὁποία παρενοχλεῖται ἐπίσης στὸ θάνατον τῆς μητέρας τῆς, ἐννέα χρόνια ἀργότερα.

Ἡ κόμισσα Σάσα, γράφει στὸ βιβλίου τῆς, ὅτι ἡ μητέρα τῆς, λίγο πρὶν ζευγαῖσθαι, τῆς εἶπε μετὰ τρομοκρατικῆς καὶ ἀδύνατης φωνῆς, διαζευχθεῖν ἀπὸ τοῦς σπασμοῦς τοῦ φρονηματισμοῦ:

— Σάσα... πρὸς ἐπὶ σοῦ εἶπὸ ἐπὶ τέλους τὴν ἀλήθειαν... Δὲν μπορῶ νὰ μὴν τὴν ποῦ, αὐτὴ τὴν ὥρα ποῦ πεθαίνω. Νὰ ξέρεις ὅτι ἐγὼ ἤμουν ἡ αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ πατέρα σου... Μισανοῦθ' ὁλοκλήρως γι' αὐτὸ τὸ ἔγκλημά μου, τώρα... Μὰ τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνὴ δὲν μποροῦσα νὰ συγχαρθεῖθω. Τὸν ἀγατοῦσα ὅσο ποῦν καὶ — ἔξερε το — πάντοτε τοῦ ἦσαν πιστὴ καὶ ἀφοσιωμένη.

Καὶ ὅμως, ὅπως δεδαισύνει ἡ κόμισσα Σάσα, οὔτε ἡ μητέρα τῆς, οὔτε ὁ πατὴρ τῆς ἤτανε γιὰ τὴν διασασίαν ποῦ ἔκανε μαρτυρικῆς τῆς ζωῆς καὶ τὸν δὺο γονέων τῆς. Φταίει ἡ μοῖρα ποῦ ἔφερε εἶται τὰ πράγματα, ὅστε νὰ παντρευτοῦνε καὶ νὰ ἐνοουθῶνε ἐπ' ὅρον ζωῆς δὺο ἄνθρωποι, ποῦ δὲν ἦσαν πλασμένοι ὁ ἓνας γιὰ τὸν ἄλλο.

Ἡ σύζυγός τοῦ Τολστόι ἦταν μιὰ γυναῖκα καλὴ, πρότερον σύζυγος, μητέρα καὶ νοικοκυρὰ, εἶχε ὅμως τρεῖς ἐλαττώματα φοβερά, ποῦ τὴν ἔκαναν ἐντέλως ἀκατάλληλὴν γιὰ γυναῖκα ἐνὸς φιλοσόφου σάν τὸν μετὰ τὴν Ρώσος συγγραφεύς. Ἦταν φοβερὰ προσκολλημένη στὰ κατὰ συνθήκην κρεδὴ τῆς κοινωνίας καὶ ἐκείνῳ ποῦ τὴν ἀπασχολοῦσε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο, ἦταν τὸ εἶναι ἡ ἐπιθυμία ὁ κόσμος. Ἐκτὸς τούτου ἦταν πεισματάρου καὶ γιὰ τὸ παραμικρὸν ἔξοποιε σὲ βεβαιωτικὰ κρίσεις, ὑποκριτικὰς ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον. Ἀκόμῃ, ὅταν νεύοιζε, εἶχε πρόχειρὸς τρεῖς... ἀπόπειρας αὐτοκτονίας, γιὰ νὰ τρομάξῃ τὸ σύζυγόν τῆς.

Ὅταν πέθανε ἓνα τῆς παιδι, ἄρχισε νὰ λαθρομιάη καθε δεκά λεπτά. Μόλις δὲ τὴν ξαναγένοιονε στὴς ἀσθενεῖας τῆς, τιναζόταν ἐπάνω, ἔτρεχε ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μέσα στὸ σπίτι καὶ φώναζε ὅτι θ' αὐτοκτονοῦσε!

Στὴς ἰδιεὺς ἀκριβοῦς σηνῆς καὶ στὴς ἰδιεὺς φευδοπόλειρες αὐτοκτονίας κατέφερε καθε φορὰ ποῦ ὁ Τολστόι τῆς εἶπε, ὅτι ἀποφάσισε νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ καὶ νὰ φύγῃ. Συγγρηόνος τοῦ φώναζε, ὅτι αὐτὸς θὰ ἦταν ὁ φονεὺς τῆς!...

Ὁ Τολστόι ἀπεθανότανε τὰ ἰσχυρὰ αὐτὰ ξεσπασμένα, ὅτι τόσο γιὰ τὴν φασαρία του, ὅσο γιὰ τὴν ὑποκρισίαν του. Ἦξερε ὅτι ἡ γυναῖκα τοῦ ποτὲ τῆς δὲν εἶχε πραγματικὴ ἀπόφασιν νὰ σκοτωθῇ. Καὶ εἶχε δίκαιον.

Ὅταν, σὲ ἡλικίαν οὐδὲν ἄνωγόν, ὁ Τολστόι τὴν ἐγκατέλειπε καὶ ἔφυγε ἀπ' τὸ σπίτι παίρνοντας μαζί του τὴν ἀγαπημένην του κόρη, τὴν Σάσα, ἀποφασισμένος ὁριστὰ πλεῖν νὰ ζῆσιν μακριὰ ἀπ' τὴν σύζυγόν του, ἡ κόμισσα Τολστόι κατέφυγε σὲ πολλὰς ἀπόπειρας αὐτοκτονίας, ὅλες ὅμως ὑποκριτικὰς καὶ φευτινῆς.

Ὅταν, λόγον, χάριν, εἶχε καλεσμένους στὸ σαλόνι τῆς, διέταζε τὴν ὑπηρετίαν νὰ τῆς φέρῃ ἓνα μεγάλο μαχαίρι τῆς κουζίνας. Καὶ μόλις ἡ ὑπηρετίαν ἐμφανίζοτανε στὴν πόρταν τοῦ σαλονιοῦ, ἡ κόμισσα ση-

κόντονε ἐπάνω, φωνάζοντας μετὰ ὑποκριτικῆς ἀπελπίαν:

— Φέρε' το ἐδῶ νὰ σκοτωθῶ! Δὲν ὑποφέρω πλεῖν!...

Καὶ μετὰ ὅμως προχωροῦσε πρὸς τὴν ὑπηρετίαν.

Φοβικὰ, ἐν τῷ μεταξύ οἱ παριστάμενοι ὁμοῦσαν, τὴν ἔπιαναν καὶ ἐστελιαν πίσω τὴν ὑπηρετίαν μετὰ τὸ μαχαίρι στὴν κουζίαν.

Δεῦ-τρεῖς φορὲς ἡ γυναῖκα τοῦ Τολστόι ἔβλεπε στὴν λιμνοῦλα ποῦ ἦταν στὸ πλάσιον τοῦ πύργου τῆς, γιὰ νὰ πηγαίη θάλασσον. Ἀλλὰ καὶ τρεῖς αὐτὰς φορὲς τὸ ἔκανε μπρὸς σὲ πολλοὺς ἀνθρώπους, ὁποῖοι ἔτρεχαν, φοβικὰ, καὶ τὴν ἔβγαζαν ἀπ' τὸ νερό. Ἀλλες ὥρες, ποῦ ἔτιχε νὰ βρεσθεῖται κοντὰ στὴν λιμνοῦλα μόνῃ τῆς, ἢ μετὰ συντροφίαν γυναικῶν ποῦ ἔξερε πὸς δὲν θὰ ἐρχόντουσαν ἀπὸ νερό νὰ τὴν ὀσώσουν, ἀπέφευγε νὰ κάνει τέτοιου εἶδους παιχνίδια. Τὸ πλεῖν χαρακτηριστικὸν σχετικῶς εἶναι ὅτι ἤμπορε εἶναι νὰ ἐξακριβώσῃ, ἂν τῆς φευδοπόλειρες τῆς τῆς ἐπιπροσφροῦντο ὁ Τολστόι, τοῦ ὁποῖου δὲν ἔξερε τὸ καταφύγιον. Ἐστὲν ἐπιτήρουν ἀνθρώπους τῆς ἐπιστοσύνης τῆς σὲ διάφορες πόλεις, μαζοῦν καὶ κοντινὰς, γιὰ νὰ τὸν βροῦνε καὶ νὰ τὸν ἐπιδοῦν πόσες φορὲς ἡ κόμισσα εἶχε ἀποπειρῆθῃ ν' αὐτοκτονήσῃ ἀπ' τὴν ἀπελπίαν τῆς γιὰ τὴν φυγὴν του.

Στὸ τέλος ἐπέτιχε τὸν σκοπὸν τῆς αὐτὸν, ἀνακάληψε τὸν σύζυγόν τῆς, ἀλλ' ἐπέφερε ἀποτέλεσμα ἐντέλως ἀντίθετον ἀπὸ κείνον ποῦ ἐπεδίωκε. Ὅταν ὁ Τολστόι ἐμαθετὸ νὰ νύξῃ τῆς, τῆς ἔστειλε ἓνα σύντομον γράμμα, στὸ ὁποῖο τῆς ἔγραφε ὅτι ἀκριβοῦς ἡ ἀπόπειρά τῆς ἔδεινε γράμμα μιὰ τελειωτικῆς ἀποδείξει ὅτι δὲν ἔμπορεσε νὰ συγχαρθεῖται καθόλου τὸν ἑαυτὸν τῆς καὶ ὅτι τοῦ ἦταν ἀδύνατον νὰ ζῆσιν στὴν ἰδίαν στέγῃ μαζί τῆς. Μὰ ἦταν μοῖρα γιὰ τὸν Τολστόι, νὰ μὴ ζῆσιν πλεῖν μαζοῦ μακριὰ τῆς. Λίγο κατόπιν τῆς φυγῆς του ἀπ' τὴν σύζυγικὴν στέγῃ, ἀπέθανε.

Μὲ μόνον τὸν σύντροφόν τῆν κόρην του Σάσα, καὶ χωρὶς νὰ εἶπῃ τίποτα σὲ κανέναν ἄλλον, πῆρε φεύγοντας ἀπ' τὸ σπίτι τοῦ ὁ Τολστόι τὸν τραῖνον γιὰ τὸν Καίσαρον, ὅπου ἐπολιόριζε νὰ ζῆσιν, χωρὶς νὰ μίσην ἡ γυναῖκα του τὸ μέρος ὅπου εἶχε καταφύγει καὶ νὰ τὸν ἀναζητήσῃ. Κατὰ τὴν διάρκειαν ὅμως τοῦ σιδηροδρομικοῦ ἐκεῖνον ταξιδιοῦ, ἀρρώστιας σοβαρὰς, καὶ ὅταν ἔφτασε στὸν πρῶτον σταθμόν, ἡ κατὰ τῆς τῆς ἦταν τέτοια, ὅστε δὲν ἔμπορεσε νὰ συνεχίσῃ τὸ ταξίδιον. Εἶχε πέσει σ' ἀδιάκοπον παραμυθιὸν καὶ τὸν ἔταξε ὁ περὶ τὸς.

Ἡ κόρη του Σάσα, ἀναγκάστηκε τότε νὰ τὸν ἀποδιώξῃ στὸν σταθμὸν ἐκεῖνον ὅπου, ἐπειδὴ δὲν ἔπιχε ἄλλο σπίτι, ὁ σταθμάρχης προσηματωτὰ τοὺς φιλοξένησε στὸ δωκὸν του. Συγγρηόνος ἡ Σάσα, ἀναγκάστηκε νὰ παραβίωσῃ τὸ μιστὸν τοῦ πατέρα τῆς. Τηλεγράφησε στ' ἀδελφὴν τῆς τὴν ξαννικὴ ἀρρώστια τοῦ Τολστόι καὶ τὸ μέρος ὅπου εἶχαν καταφύγει, παρακαλῶντας τοὺς νὰ φέρωυνε γιαντροὺς ἀπὸ τὴν Μόσχαν.

Μαζοῦ μετὰ τοὺς γιαντροὺς τοῦ Τολστόι, τοὺς γιαντροὺς καὶ τ' ἄλλα μέλη τῆς οἰκογενείας, ἔφτασε, πρῶτῃ καὶ καλύτερῃ μάλιστα, ἐκεῖ ἡ σύζυγός τοῦ φιλοσόφου. Ὅσο ὁ Σάσα δὲν τῆς ἄφησε νὰ μῆνι στὸν δωματίον τοῦ ἀρρώστου, γιὰτὶ φοβήθηκε ὅτι ἡ θέα τῆς θὰ κατετίερε τὴν κατὰστασιν του καὶ θὰ τὸν ἔκανε νὰ πεθάνῃ μιὰ ὥρα γρηγορότερα.

Ἐτοῖ ἡ κόμισσα Τολστόι δὲν ἔμπορεσε νὰ ἰδοῖ τὸν σύζυγόν τῆς. Ἀλλὰ τὴν τελευταία μέρα πλεῖν, ὅταν οἱ γιαντροὶ δηλοῦσαν ὅτι δὲν ἔμεναν παρὰ μιὰ-δύο ὥρες ζωῆς στὸν φιλόσοφον, ἡ κόμισσα ζήτησε ἀπὸ τὴν Σάσαν νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ μῆνι στὸν δωματίον του.

Ἡ Σάσα δέχτηκε. Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ποῦ ἀνοῖγε τὴν πόρταν τῆς κρεβατοκάμαρας τοῦ μελλοθανάτου, καὶ ἐτοιμαζόταν νὰ μῆνι μέσα μετὰ τὴν μητέρα τῆς, εἶδε νὰ προσβάλλουν ἀπὸ μίαν ἄκρην τοῦ διαδρόμου καὶ νὰ πλησιάζουν δὺο φωτογράφοι, μετὰ τρεῖς φωτογραφικὰς τοὺς μηχανεὺς ἔτοιμες. Ἡ κόμισσα Τολστόι τοὺς εἶχε φέρει μαζί τῆς γιὰ νὰ τῆς φωτογραφίσουν τὴν στιγμὴν ποῦ θὰ φιλοῦσε τὸν ἐτοιμοθάνατον σύζυγόν τῆς καὶ νὰ δώσουν τρεῖς φωτογραφίας στὴς ἐφημερίδας.

—Τὶ εἶν' αὐτὰ; ρώτησε ἡ Σάσα. Δὲν ντρέπεσαι μητέρα!...

Καὶ ἀμέσως τῆς ἔδειξε τὴν πόρταν τοῦ ἀρρώστου.

Ἀπὸ τὴν ἡ κόμισσα Τολστόι, ἡ γυναῖκα ποῦ ἔκανε μαρτυρικὴ τὴν ζωὴν τοῦ μεγάλου Ρώσου φιλοσόφου.

Ὁ Λέων Τολστόι